

**Ymateb Llywodraeth Cymru i'r Adolygiad
Annibynnol o Ddarpariaeth Ddysgu Colegau
Addysg Bellach a Pherthnasedd y Ddarpariaeth
honno o ran Cefnogi Busnesau Fferm yng
Nghymru**

Ymateb a Chynllun Gweithredu

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
1	Bod LANTRA yn cynnull grŵp bach a hwnnw'n cynnwys unigolion allweddol o'r colegau, y cyrff yn y sector a gyllidir ag ardoll a ffermwyr-gyflogwyr i symud yr agenda yn ei blaen o ran prentisiaethau. Efallai y bydd y colegau AB yn gallu adnabod a lledaenu'r arfer da sy'n bodoli mewn sectorau eraill yn hyn o beth.	Derbyn	Llywodraeth Cymru a Lantra	Bydd yr Adran Prentisiaethau Addysg Bellach (AB) yn yr Adran Addysg a Sgiliau yn hwyluso'r broses o greu grŵp bach i ystyried arferion da a sut y gellir gwella ymgysylltiad cyflogwyr yn y maes hwn. Rhagwelir y bydd y grŵp yn cynnal ei gyfarfod cyntaf yn ystod haf 2015.	Haf 2015
2	Y dylai'r tri phrif ddarparwr cyrsiau Amaethyddiaeth Lefel 3, sef Grŵp Llandrillo Menai, Coleg Cambria a Choleg Sir Gâr gael anogaeth a chymorth i ddatblygu dull cydlynol, cydweithredol a chyflenwol o gefnogi amaethyddiaeth a llunio'u cynlluniau ar gyfer cydweithredu fel mater o flaenoriaeth. Yn hyn o beth dylent weithio i gynnwys colegau eraill.	Derbyn (mewn egwyddor)	Grŵp Llandrillo Menai, Coleg Cambria a Choleg Sir Gâr	Bydd Llywodraeth Cymru yn hwyluso cyfarfod cychwynnol rhwng yr Athro Wynne Jones a'r holl ddarparwyr AB sy'n cynnig cyrsiau Amaethyddiaeth Lefel 3 yng Nghymru, i nodi ei weledigaeth ac annog cydweithrediad rhyngddynt.	Gwanwyn 2015
3	Bod Llywodraeth Cymru yn sefydlu mesurau i sicrhau mwy o integreiddio rhwng darparwyr gwasanaethau wrth ddyrannu cyllid. Mae'n bwysig datblygu llwyddiant mentrau presennol megis Cyswllt Ffermio a meithrin mwy o allu yng Nghymru, gan ddefnyddio, lle y bo'n bosibl, yr adnoddau cyhoeddus sydd ar gael. Dylid annog aliniad â llwyfannau eraill yn y DU a mynediad at	Derbyn	Llywodraeth Cymru	Bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu llwyddiant mentrau presennol megis Cyswllt Ffermio, trwy'r Rhaglen Datblygu Gwledig nesaf, ac yn meithrin mwy o allu yng Nghymru, fel a argymhellir yn adolygiad Gareth Williams o Cyswllt Ffermio. Trwy ei Fframwaith Cynllunio a Chyllido,	Hydref 2015

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	gyfleoedd cyllido o ffynonellau eraill lle bynnag y bo'n bosibl.			bydd yr Adran Addysg a Sgiliau yn annog camau i integreiddio'r ddarpariaeth a sicrhau nad oes cystadleuaeth ddiwerth.	
4	Fel elfen o'r strategaeth sydd wrthi'n datblygu ar gyfer amaethyddiaeth yng Nghymru, dylid sefydlu grŵp i ddatblygu Strategaeth Addysg a Datblygiad Amaethyddol ar gyfer Cymru. Dylai'r grŵp fod ar ffurf Grŵp Tasg a Gorffen i ddechrau, a hwnnw'n cynhyrchu strategaeth a chynllun gweithredu. Wedi hynny, gellid ei gynnull bob hyn a hyn (bob 2 flynedd) i fonitro a gwerthuso cynnydd gyda'r strategaeth a'r defnydd ohoni.	Derbyn (yn rhannol)	Llywodraeth Cymru, cynrychiolwyr AB ac AU	Mae Strategaeth Amgylcheddol yn cael ei datblygu i nodi'r weledigaeth ar gyfer amaethyddiaeth yng Nghymru. Bydd y Strategaeth hon yn ystyried addysg a dysgu amaethyddol a chymorth i fusnesau fferm yng Nghymru felly ystyrir nad oes angen strategaeth ar wahân ar gyfer addysg. Bydd y tri phrif ddarparwr cyrsiau Amaethyddol Lefel 3 yn cael eu hannog i fwydo i mewn i ddatblygiad y Strategaeth Amaethyddol fel rhan o'r dull a gytunwyd yn argymhelliad 2. Roedd adolygiad Gareth Williams o Cyswllt Ffermio yn argymhell y dylid parhau â'r Grŵp Cyngori Strategol a'i ehangu, a bydd hwnnw hefyd yn rhoi cyngor ar ddatblygu sgiliau a Datblygiad Proffesiynol Parhaus.	Hydref 2015
5	Y dylai Grŵp y Strategaeth roi sylw arbennig i strwythur, cynnwys a heriau cyflwyno'r ddarpariaeth Lefel 3 mewn amaethyddiaeth. Mae'n hanfodol bod y cymhwyster y penderfynir arno'n ateb gofynion y diwydiant	Derbyn (yn rhannol)	Llywodraeth Cymru	Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod ei bod yn ddymunol proffesiynoli'r diwydiant amaethyddol yng Nghymru ymhellach. Mae gwaith yn mynd rhagddo'n barhaus i fonitro priodoldeb cymwysterau trwy'r Gronfa	Yn barhaus

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	a'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol, yn ogystal â'r amcanion addysgol arferol. Yn y tymor canolig, byddai'n ddymunol sefydlu'r lefel hon o gymhwyster fel isafswm y gofynion mynediad ar gyfer y rhai sy'n dymuno rhedeg busnes fferm yn y dyfodol. Ar ben hynny, dylai grŵp y strategaeth hefyd sicrhau bod y ddarpariaeth Lefel 4 yn ateb galwadau technolegol amryw sectorau amaethyddol gan felly alluogi cyfleoedd dysgu parhaus yn y technolegau hynny a'r rheiny'n gysylltiedig â hyfforddiant rheoli.			Ddata Cymwysterau Cymeradwy yng Nghymru (DAQW). Mae'r broses hon yn gwirio pwysigrwydd pob un o'r cyrsiau addysgol i'r diwydiant. Trwy'r adolygiad parhaus o Gymwysterau, bydd Paneli Cyngori ar Gymwysterau Sector yn cael eu sefydlu. Nod y gweithgarwch Blaenoriaeth Cymwysterau Sector (SQP) yw gostwng nifer y cymwysterau sy'n mynd i mewn i'r system. Mae cyrff cynrychioli sector yn adolygu cymwysterau sydd yn yr arfaeth ac yn rhoi barn ar ran y sector ynghylch eu perthnasedd (o ran symud ymlaen i'r cam nesaf mewn addysg neu i gyflogaeth) a'u gwerth (o ran budd addysgol ehangach i'r dysgwr).	
6	Unwaith y bydd y prif ddarparwyr a nodir yn argymhelliad 2 wedi llunio dull ar y cyd a threfniadau cydweithio agos trwy ganolbwyntiau cyfnewid dysgu, datblygiad a thechnoleg, mae angen iddynt sefydlu perthynas weithio gydlynol â'r Prifysgolion hynny yng Nghymru ag arbenigwyr ymchwil ac addysg amaethyddol cryf i fanteisio'n llawn ar eu hadnoddau ar y cyd a chynyddu'r cyfleoedd i'r eithaf. Mae angen i'r colegau sefydlu o fewn eu canolbwyntiau	Derbyn (mewn egwyddor)	Cynrychiolwyr AB ac AU	Bydd Llywodraeth Cymru yn hwyluso cyfarfodydd cychwynnol rhwng yr Athro Wynne Jones a'r holl ddarparwyr AB sy'n cynnig cyrsiau Amaethyddiaeth Lefel 3 i nodi ei weledigaeth. Dylai'r cyfarfod hwn annog cydweithrediad rhwng yr holl ddarparwyr yng Nghymru a dylai'r grŵp drafod datblygiad canolbwyntiau cyfnewid a chanlyn arni â hynny.	Gwanwyn 2015

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	gysylltiadau agos â'r gwasanaeth Cyswllt Ffermio yng Nghymru, y cyrff allweddol a gyllidir ag ardoll sy'n rhoi cymorth yng Nghymru a sefydliadau perthnasol eraill, gan gynnwys CNC. Mae'n berthnasol ystyried ffurfio canolbwytiau i wasanaethu gogledd orllewin, gogledd ddwyrain, de orllewin a de ddwyrain Cymru.				
7	Er mwyn cofleidio'r gweithgareddau sy'n gysylltiedig â chylch gwaith ehangach arfaethedig y sector colegau AB, mae angen datblygu staff o ran eu gwybodaeth am dechnolegau amaethyddol arloesol i ategu eu harbenigedd addysgol. Dylai'r colegau perthnasol drafod gydag IBERS i fabwysiadu'r Bartneriaeth Hyfforddiant Uwch er mwyn darparu ar gyfer datblygiad technolegol a phroffesiynol eu staff mewn amaethyddiaeth tir glas ac anifeiliaid cnoi cil. Gallai'r Bartneriaeth Hyfforddiant Uwch ar gyfer staff hefyd dynnu ar fentrau ffermio â'r mentrau bwyd tebyg sy'n gweithredu ym mhrifysgolion Nottingham a Reading yn y drefn honno.	Derbyn (mewn egwyddor)	Cynrychiolwyr AB ac AU, IBERS	Disgwylir y bydd y grŵp a gynigir gan argymhelliad 2 yn cynnwys o fewn ei gylch gwaith gam gweithredu i ymgysylltu ag IBERS i ddatblygu Partneriaeth Hyfforddiant Uwch ar gyfer eu staff ac i hyrwyddo arfer gorau.	Gwanwyn 2015
8	Bod cronfa ddata'n cael ei chreu i goladu a chofnodi'r holl fyfyrwyr o Gymru sy'n ymgysylltu â darpariaeth amaethyddol AB ac AU. Mae'n anodd cael unrhyw amcangyfrif o'r galw am bobl yn y diwydiant, sydd felly'n ei gwneud yn anodd llunio unrhyw	Derbyn (mewn egwyddor)	Colegau a phrifysgolion Cymru, Llywodraeth Cymru	Mae'r sefydliadau AB ac AU yng Nghymru ar hyn o bryd yn cofnodi ac yn coladu eu hystadegau eu hunain ar fyfyrwyr. Gall Llywodraeth Cymru weld budd a bydd yn annog y sector AB ac AU yng Nghymru i rannu data.	Yn barhaus

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	dybiaethau rhesymol ynghylch y cyflenwad yn ateb y galw. Byddai'r data hwn yn galluogi amcangyfrifon gwell o'r galw am newydd-ddyfodiaid, cyfleoedd ar gyfer datblygiad gyrfa yn ogystal ag anghenion o ran hyfforddiant ac addysg.				
9	Bod angen ymrwymiad difrifol i ddatblygiad proffesiynol ar gyfer y rhai sydd eisoes yn y diwydiant i aros gyfuwch â'r datblygiadau technolegol esblygol a chystadleurwydd busnesau.	Derbyn	Y diwydiant a Llywodraeth Cymru	Bydd Llywodraeth Cymru yn hwyluso cyfarfod cychwynnol rhwng yr Athro Wynne Jones a rhanddeiliaid o'r diwydiant yng Nghymru i nodi'r weledigaeth ar gyfer datblygiad proffesiynol. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod yr angen i unigolion yn y diwydiant ymrwymo i ddatblygiad proffesiynol ac mae'n cefnogi'r angen i aros gyfuwch â thechnolegau esblygol. Mae Llywodraeth Cymru, trwy'r Rhaglen Datblygu Gwledig nesaf, yn amcanu at ddatblygu sgiliau rheoli, busnes ac entrepreneuriaid unigolion gan fynd ati'n barhaus i hyrwyddo'r defnydd o TGCh.	Hydref 2015
10	Dylai Llywodraeth Cymru wahodd tendrau i ddatblygu a gweithredu fframwaith achredu ar gyfer yr holl weithgarwch Datblygiad Proffesiynol Parhaus yng Nghymru. Bydd y fframwaith yn adeiladu ar, ac yn gydnaws â'r datblygiadau ar basbortau sgiliau yn ogystal	Derbyn	Llywodraeth Cymru	Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod yr angen i unigolion yn y diwydiant ymrwymo i ddatblygiad proffesiynol ac mae'n cefnogi'r angen i gofnodi a gwerthuso'r wybodaeth. Er mwyn cyflawni hyn, bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu ac yn gweithredu	Hydref 2015

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	â'r rhaglenni DPP sectoraidd presennol hynny e.e. Pig Pro a Dairy Pro. Dylai'r fframwaith gydnabod y cyffelybrwydd sylweddol rhwng y sectorau llaeth a chig coch yng Nghymru a dylai gael cefnogaeth y sectorau hyn a'r undebau ffermwyr a sefydliadau perthnasol eraill yng Nghymru. Ar y cam hwn, fy marn i ar ôl ystyried yw y dylem fabwysiadu dull gwirfoddol, yn hytrach na gorfodol, o fynd ar drywydd DPP.			fframwaith achredu ar gyfer yr holl weithgaredd Datblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) yng Nghymru i gefnogi a gwella proffesiynoldeb cynyddol Amaethyddiaeth. Bydd y fframwaith achredu'n cael ei integreiddio â rhaglenni achredu a Datblygiad Proffesiynol Parhaus presennol ac yn eu hategu.	
11	Yn y dyfodol, bydd mwy o waith i gasglu gwybodaeth am ddysgu, datblygiad proffesiynol, gwybodaeth dechnegol a gwybodaeth fusnes yn digwydd ar blatfformau'r cyfryngau newydd. Bydd hyn yn gofyn am ddarpariaeth dda o ran band eang cyflym yng nghefn gwlad, darpariaeth ddysgu ar-lein sy'n hygyrch a dull cydlynol o gyfeirio at ddata technegol a ddelir ar-lein gan sefydliadau amrywiol. Rwy'n argymhell bod y sector colegau a phrifysgolion yn cynnal archwiliad o ffynonellau gwybodaeth am ddeunydd dysgu ar-lein (a hwnnw'n cynnwys cymwysiadau penodol) ym maes busnesau fferm a rheolaeth ariannol a marchnata. Os na fydd digon o ddeunydd ar-lein ar gael yn y cyswllt hwn, rwy'n argymhell y dylai Llywodraeth Cymru wahodd tendrau i ddatblygu a darparu deunydd o'r fath.	Derbyn (yn rhannol)	Y sector Colegau a Phrifysgolion, Llywodraeth Cymru	Croesewir archwiliad gan y sector colegau a phrifysgolion o wybodaeth am ddeunyddiau dysgu ar-lein ym maes busnesau fferm a rheolaeth ariannol a marchnata i osgoi dyblygu diangen a chroesewir cyflenwoldeb a bydd hyn yn cael ei awgrymu wrth grŵp y tri phrif ddarparwr cyrsiau Amaethyddiaeth Lefel 3 a gynigir fel rhan o argymhelliad 2. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod yr angen i unigolion yn y diwydiant ymrwymo i ddatblygiad proffesiynol. Bydd cyfle trwy Cyswllt Ffermio i dendro am gontract i ddarparu gwasanaethau dan Raglen Datblygu Gwledig 2014 - 2020.	Hydref 2015

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
12	Rwy'n argymhell y dylai cynlluniau datblygiad personol gael eu hannog fel rhagofyniad i gael cyllid ar gyfer cyrsiau gan Cyswllt Ffermio. Mae angen inni hyrwyddo pwysigrwydd cynlluniau datblygiad personol fel rhai sydd yr un mor berthnasol â chynlluniau busnes. Mae hyn yn rhywbeth y dylai Llywodraeth Cymru ei wneud gan weithio ochr yn ochr â rhanddeiliaid allweddol eraill gan gynnwys yr undebau ffermwyr, Cymdeithas Tir a Busnes Cefn Gwlad, CFfl, Lantra, Cyrff Ardoll, CAFC.	Derbyn	Llywodraeth Cymru	Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod yr angen i unigolion yn y diwydiant ymrwymo i ddatblygiad proffesiynol ac mae'n cefnogi'r angen i gofnodi a gwerthuso'r wybodaeth. Bydd gan fyfyrwyr unigol sy'n dilyn cyrsiau AB ac AU gynlluniau dysgu unigol a bydd y rhaglen Cyswllt Ffermio nesaf yn ystyried cyflwyno Cynlluniau Datblygiad Personol i ganfod bylchau o ran gwybodaeth a sgiliau unigolion.	Hydref 2015
13	Bod grŵp y strategaeth yn cymryd rhan mewn trafodaeth anffurfiol i sefydlu momentwm o fewn y cwricwlwm ysgolion ar gyfer mabwysiadu TGAU mewn Gwyddor Amaethyddol yn fwy eang. Ar ben hynny, argymhellir y dylid rhoi'r cyfle i athrawon yng Nghymru gofleidio enghreifftiau o feysydd amaethyddiaeth, bwyd ac adnoddau naturiol yn fwy eang yng nghwricwlwm eu hysgolion. Dylai proffil datblygiad staff mewn addysg amaethyddol gael ei adolygu yn y sector ysgolion a'r sector AB.	Derbyn (mewn egwyddor)	Llywodraeth Cymru	Bydd swyddogion yr Adran Addysg a Sgiliau yn annog cydweithio rhwng Ysgolion a Sefydliadau Addysg Bellach i rannu darpariaeth. Mae angen i Cymwysterau Cymru fynd ati i ddatblygu TGAU newydd. Bydd Cymwysterau Cymru yn adolygu'r holl arlwy TGAU gwyddoniaeth yn 2016. Bydd hyn yn sicrhau bod arlwy TGAU gwyddoniaeth sy'n berthnasol ac yn gydlynol ar gael i ddysgwyr yng Nghymru. Dylai grŵp y strategaeth fod yn rhan o'r gweithgarwch hwn i ganfod yr angen am TGAU Gwyddor Amaethyddol.	Yn barhaus

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
14	bod darparwr gwasanaethau'n cyflawni rôl arweiniol gan fynd ati gyda NFU Cymru, Undeb Amaethwyr Cymru, CFfl, Cymdeithas Amaethyddol Frenhinol Cymru (CAFC), Lantra, Gyrfa Cymru a cholegau AB yng Nghymru i weithio gyda FACE i wella effaith a chylchrediad deunyddiau i ysgolion, gan felly eu galluogi i wneud achos dros y diwydiant a'i gyflwyno fel gyrfa dewis cyntaf. Gellid datblygu rhaglen llysgenhaddon i arddangos pobl sydd wedi datblygu gyrfa lwyddiannus ac annog pobl ifanc i geisio a manteisio ar gyfleoedd megis cyfranogiad yn Academi Amaeth Cyswllt Ffermio, Ysgoloriaeth Ffermio Nuffield a mentrau eraill i annog ac ysbrydoli pobl ifanc i ymuno â'r sector amaethyddol. Fe allai CAFC fod mewn sefyllfa i ddylanwadu ar gymdeithasau sioeau amaethyddol eraill yng Nghymru i sicrhau rhwydwaith sy'n cyrraedd yr holl ysgolion yng Nghymru.	Derbyn (mewn egwyddor)	Yr holl ddarparwyr gwasanaethau a Llywodraeth Cymru	Bydd Llywodraeth Cymru yn hwyluso cyfarfod cychwynnol rhwng yr Athro Wynne Jones a darparwyr gwasanaethau i drafod argaeledd y deunyddiau y gellir eu cylchredeg i ysgolion yng Nghymru i hyrwyddo'r diwydiant fel dewis gyrfa i'r myfyrwyr.	Hydref 2015
15	Dylai CAFC adeiladu ar gyd-leoliad presennol Lantra, CFfl Cymru a cholegau a phrifysgolion â darpariaeth o ran diwydiannau'r tir sy'n cynnal arddangosfeydd yn ei sioe flynyddol i ddatblygu cysyniad "pentref dysgu" i gyflwyno, datblygu ac atgyfnerthu	Derbyn (mewn egwyddor)	CAFC	Mae Llywodraeth Cymru'n cefnogi mewn egwyddor yr argymhelliad y dylai CAFC gwrdd â cholegau a phrifysgolion yng Nghymru i sefydlu perthynas weithio. Dylai hyn gynnwys trafodaeth am y cynnig i greu 'pentref dysgu' ar faes y sioe y gall yr holl ymwelwyr fynd iddo i roi anogaeth i ddysgu	Haf 2015

	Argymhelliad	Ymateb	Cyfrifoldeb	Cam Gweithredu	Amserlen
	pwysigrwydd a pherthnasedd ein sector fel gyrfa i ymggyrraedd ati.			a datblygu o fewn y diwydiant.	